

FƏNN SILLABUSU
(işçi tədris proqramı)

İxtisasın şifri və adı: 6001018-Tarix müəllimliyi A/B

Fakültə: Tarix- coğrafiya incəsənət

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: Tarix fənninin müasir innovativ texnologiyaları. İşçi proqram (Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 13.02.2026-cı il qərarı ilə təsdiq edilmişdir (protokol №6)

Kodu: LPFS-B16

Tədris ili: III (2025-2026)

Semestr: VI (yaz)

Tədris yükü: Cəmi: 180 saat. Auditoriya yükü 60 saat: (30 saat müəhazirə, 30 saat seminar)

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, ata adı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Müəhazirə müəllimi: dos.Məlikov Emin Nazir oğlu, seminar müəllimi: m.Əbilova Nəzakət Səfər qızı

Kafedranın ünvanı:Lənkəran ş., Ə.Məmmədov 21

Məsləhət günləri və saati: I günlər saat 11.00-12.00, II günlər saat 16.00-17.00

E-mail ünvanı: eminmelikov79@gmail.com; n.ibadova@mail.ru

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1. Qasımov A.Ali məktəblərdə Azərbaycan tarixinin tədrisində yeni təlim texnologiyalardan istifadə .Bakı, 2017.

2.Əmirov M. Tam orta məktəbdə tarixin fəal interaktiv təlimi metodikası (Ali məktəbin tarix fakültəsi tələbələri üçün dərs vəsaiti. Bakı, 2019.

3.İsgəndərov A. Tarix və onun metodologiyası. Bakı, 2024.

4.Məlikov R. Nəcəfəli T.Tarixin interaktiv təlimi. Bakı, 2002

5.Paşayev N. Tarixin tədrisi metodikası. Bakı, 2000.

6.Veysova Z. Məktəb müəllimləri üçün fəal təlim metodlarına giriş kursu,təlimçilər üçün metodik vəsait. Bakı,2000

7. Xəlilov R. Tarixin təliminin metodikası. Bakı,2001.

8.Veysova Z. Fəal interaktiv təlim: müəllimlər üçün vəsait. Bakı, 2007.

9.Zahidov C. Qasımov A. Sinifdən xaric tədbirlər vasidəsi ilə şagirdlərin tarixi şəxsiyyətlər nümunəsində tərbiyyə olunması. Bakı, 1999.

10.Sadəqov H. Zahidov Ə. Tarix dərslərində biliyin formalaşdırılması. Gəncə, 2015.

IV. Prerekvizit fənlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisə zərurət yoxdur.

V. Korekvizit fənlər: Fənnin tədrisi ilə eyni zamanda başqa bir fənnin tədrisə ehtiyac yoxdur.

VI Fənnin təsviri və məqsədi: Tarix təliminin müasir innovativ texnologiyaları fənni fəal təlimin mahiyyətini və mexanizmlərini, tarix tədrisi prosesində yeni pedaqoji texnologiyalardan istifadəni, tarixi biliklərin formalaşması prosesində əyaniliyin rolunu, fəal təlimin usulları, iş formaları və texnikalarını, tarix fənninin tədrisində müasir elektron təhsil texnologiyalarını və tədris vasitələrini öyrənən elmdir. Tarix təliminin müasir innovativ texnologiyaları fənninin əsas məqsədi tarixin interaktiv təliminin məzmununu və quruluşuna diqqət yetirmək və yeni elmi araşdırmaları, fəal təlimin usulları iş formaları və texnikalarını tələbələrə öyrətməkdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: : Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları

nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələr biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 bal) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 bal) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam açır;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görüləcəkdir.

X. Təqvim-mövzu planı: Mühazirə: 30 saat ; Seminar: 30 saat; Cəmi: 60 saat

№	Keçirilən mühazirə mövzuları	Saat		Tarix
		Mühazirə	Seminar	
1.	Mühazirə: Tarix təliminin müasir innovativ texnologiyaları fənninin predmeti və vəzifələri. Plan: 1. Tarix təliminin müasir innovativ texnologiyaları fənninin məqsədi və vəzifələri 2. Müasir tarix təlimi və onun komponentləri. Mənbə: [1,2,3,5,6]	2	2	

2.	<p>Mühazirə: Tarixin yeni təlim texnologiyaları ilə tədrisinin elmi-nəzəri əsasları</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yeni təlim texnologiyaları anlayışının mahiyyəti 2. Yeni təlim texnologiyalarının təsnifatı 3. Tarixin tədrisində İKT-nin rolu <p>Mənbə: [1,2,3,5,6,10]</p>	2	2	
3.	<p>Mühazirə: Tarixin tədrisində yeni təlim texnologiyalardan istifadənin fəlsəfi əsasları</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tədrisin tarixinə fəlsəfi baxış 2. Tarixin tədrisində yeni təlim texnologiyalarından istifadənin pedaqoji əsasları 3. Tarixin tədrisində yeni təlim texnologiyalarından istifadənin psixoloji əsasları <p>Mənbə: [1,2,3,4,6]</p>	2	2	
4.	<p>Mühazirə: Müasir tarix təlimində proqram və dərsliklərin ümumi səciyyəsi və tarix təliminin idraki əsasları.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Təlimin proqram və dərsliklər baxımından təhlili 2. Təlimin mövcud ədəbiyyatda işlənmə səciyyəsi 3. Biliklərin mənimsənilməsində şagirdlərin qavrayış və tefəkkürünün rolu <p>Mənbə: [1,2,3,8]</p>	2	2	
5.	<p>Mühazirə. Müasir tarix təlimində yeni təlim texnologiyalarından istifadə işi və prinsiplər</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Şəxsiyyətə yönəlmiş və inkişafedici prinsip 2. Qabaqlayıcı və çeviklik prinsipi 3. Əməkdaşlıq və dioloji prinsip <p>Mənbə: [1,2,3,6,9]</p>	2	2	
6.	<p>Mühazirə: Müasir tarix təlimində interaktiv metodlardan istifadə</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mühazirələrin təşkilində beyin həmləsi və məntiqi tefəkkür proseslərinin inkişafına yönəldilmiş metodlardan istifadə 2. Seminar məşğələlərinin təşkilində müzakirə və tənqidi tefəkkür proseslərinin inkişafına yönəldilmiş metodlardan istifadə 3. Seminar məşğələlərində didaktik oyun texnologiyalarından istifadə 4. Öyrədilən mövzunun müasir texnologiya vasitələri əsasında möhkəmləndirilməsi <p>Mənbə: [1,2,3,5,6]</p>	2	2	
7.	<p>Mühazirə: Müasir tarix təlimində problemlə təlim texnologiyalarından istifadə</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Problemin həllində tələbə tefəkkürünün formalaşdırılması 2. Tarixin tədrisində problemlə təlim texnologiyası <p>Mənbə: [1,2,3,5,6,9]</p>	2	2	
8.	<p>Mühazirə: Müasir tarix təlimində informasiya kommunikasiya texnologiyalarından istifadə</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kompüter imkanlarından istifadə 	2	2	

	2.Multimediya texnologiyalarından istifadə 3.Məsafədən təlimin təşkili 4.Qruplararası debatlardan istifadə Mənbə: [1,2,5,7,10]			
9.	Mühazirə: Fəal təlimin quruluşu, xüsusiyyətləri və üsulları Plan: 1.Müasir təlimdə dərslərin müddətinin planlaşdırılması 2.Dərslərin məqsəd və tədqiqatına uyğun iş üsulları 3.Tarixin dərk olunmasında yaş xüsusiyyətləri. Mənbə: [1,2,5,7,8]	2	2	
10.	Mühazirə: Fəal/interaktiv dərslərin mərhələlərinin həyata keçirilməsi qaydaları Plan: 1.Fəal dərslərin mərhələləri 2.Tarixin məktəblilər tərəfindən dərk olunmasında yaş xüsusiyyətləri. Mənbə: [1,2,5,7,9]	2	2	
11.	Mühazirə. Müasir tarix təlimində biliklərin formalaşması prosesində əyaniliyin rolu Plan: 1.Əyaniliyin növləri 2.Predmet əyaniliyi 3.Təsviri və şərti qrafik əyanilik Mənbə: [1,2,5,7,8]	2	2	
12.	Mühazirə: Modul təlimin texnologiyaları. Plan: 1.Sınıfta modul dərslərin təşkili 2.Tarix təlimində oyun texnologiyalarından istifadə 3.Tam orta təhsil səviyyəsində tarixin məsafədən təlimi Mənbə: [1,2,3,4,5]	2	2	
13.	Mühazirə: Tarix fənninin tədrisində müasir elektron təhsil texnologiyaları və tədris vasitələri. Plan: 1.Elektron Texnologiyaların tarixin tədrisində tətbiqinin vacibliyi 2. Interaktiv lövhə-elektron lövhə. Elektron gündəlik 3.Azərbaycan Respublikası Təhsil Portalı Mənbə: [1,2,5,7]	2	2	
14.	Müasir tarix təlimində biliklərin yoxlanılması və qiymətləndirilməsi Plan: 1.Müasir tarix təlimində xronoloji biliklərin yoxlanılması. 2.Müasir tarix təlimində kartoprafik biliklərin yoxlanılması. 3.Müasir tarix təlimində formalaşdırılmış və subyektivləşdirilmiş biliklərin yoxlanılması üçün test tapşırıqları. Mənbə: [1,2,5,7,9]	4	4	
Cəmi:		30 saat	30 saat	

XI. Fənn üzrə tələblər:

Tarix təliminin müasir innovativ texnologiyaları fənnin predmet və vəzifələrini, tarixin tədrisi prosesini, tarixin tədrisi prosesində müəllim və şagirdlərin fəaliyyətini, tarixin təlimində nəşr edilmiş mətnlərlə işi bilməli, müasir texnologiyalardan istifadəni, modul təlimin texnologiyaları, tarix fənninin tədrisində müasir elektron təhsil texnologiyaları və tədris vasitələri, tarixinin tədrisi prosesində şagirdlərin müstəqil işinin təşkili üsulları öyrədilməlidir.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktik tapşırıqlar

- təqdimat və müzakirə
- debat
- müstəqil iş/araşdırma

XIII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- Tarix fənninin təlimində istifadə olunan müasir innovativ texnologiyaların məqsədini bilir;
- Tarix fənninin təlimində istifadə olunan müasir innovativ texnologiyaların mahiyyətini, məzmununu və strukturunu anlayır;
- İKT-dən istifadə edir və tətbiq edir;
- Müasir tarix dərslərinin planlaşdırılması, o cümlədən distant təlimin mahiyyəti və metodikasını təhlil edir;
- Tarix üzrə fənn kurikulumları və təhsil standartları, həmçinin dünya tədris sistemi ilə bağlı yenilikləri sintez edərək tətbiq edir;
- Tarix fənninin müxtəlif fənlərlə inteqrasiyasının imkanlarını öyrənir və qiymətləndirir.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. Kollektiv sualları:

I Kollektiv sualları:

1. Tarix təliminin müasir innovativ texnologiyaları fənninin məqsədi və vəzifələri
2. Müasir tarix təlimi və onun komponentləri.
3. Yeni təlim texnologiyaları anlayışının mahiyyəti
4. Yeni təlim texnologiyalarının təsnifatı
5. Tarixin tədrisində İKT-nin rolu
6. Tədrisin tarixinə fəlsəfi baxış
7. Tarixin tədrisində yeni təlim texnologiyalarından istifadənin pedaqoji əsasları
8. Tarixin tədrisində yeni təlim texnologiyalarından istifadənin psixoloji əsasları
9. Təlimin proqram və dərslər baxımından təhlili
10. Təlimin mövcud ədəbiyyatda işlənmə səciyyəsi
11. Biliklərin mənimsənilməsində şagirdlərin qavrayış və tefəkkürünün rolu
12. Şəxsiyyətə yönəlmiş və inkişafedici prinsip
13. Qabaqlayıcı və çeviklik prinsipi
14. Əməkdaşlıq və dioloji prinsip
15. Müəhazirələrin təşkilində beyin həmləsi və məntiqi tefəkkür proseslərinin inkişafına yönəldilmiş metodlardan istifadə

II Kollektiv sualları:

1. Məşğələlərinin təşkilində müzakirə və tənqidi tefəkkür proseslərinin inkişafına yönəldilmiş metodlardan istifadə
2. Seminar məşğələlərində didaktik oyun texnologiyalarından istifadə
3. Öyrədilən mövzunun müasir texnologiya vasitələri əsasında möhkəmləndirilməsi
4. Problemin həllində tələbə tefəkkürünün formalaşdırılması
5. Tarixin tədrisində problemlə təlimin texnologiyası
6. Kompüter imkanlarından istifadə
7. Multimediyaya texnologiyalarından istifadə
8. Məsafədən təlimin təşkili
9. Qruplararası debatlardan istifadə
10. Müasir təlimdə dərslərin müddətinin planlaşdırılması
11. Dərslərin məqsəd və tədqiqatına uyğun iş üsulları
12. Tarixin dərk olunmasında yaş xüsusiyyətləri.
13. Fəal dərslərin mərhələləri
14. Tarixin məktəblilər tərəfindən dərk olunmasında yaş xüsusiyyətləri.
15. Əyaniliyin növləri

XVI. Fənn üzrə imtahan sualları

1. Tarix təliminin müasir innovativ texnologiyaları fənninin məqsədi və vəzifələri
2. Müasir tarix təlimi və onun komponentləri.
3. Yeni təlim texnologiyaları anlayışının mahiyyəti
4. Yeni təlim texnologiyalarının təsnifatı
5. Tarixin tədrisində İKT-nin rolu

6. Tədrisin tarixinə fəlsəfi baxış
7. Tarixin tədrisində yeni təlim texnologiyalarından istifadənin pedaqoji əsasları
8. Tarixin tədrisində yeni təlim texnologiyalarından istifadənin psixoloji əsasları
9. Təlimin proqram və dərslər baxımından təhlili
10. Təlimin mövcud ədəbiyyatda işlənmə səciyyəsi
11. Biliklərin mənimsənilməsində şagirdlərin qavrayış və tefəkkürünün rolu
12. Şəxsiyyətə yönəlmiş və inkişafedici prinsip
13. Qabaqlayıcı və çeviklik prinsipi
14. Əməkdaşlıq və dioloji prinsip
15. Müəhazirələrin təşkilində beyin həmləsi və məntiqi tefəkkür proseslərinin inkişafına yönəldilmiş metodlardan istifadə
16. Məşğələlərinin təşkilində müzakirə və tənqidi tefəkkür proseslərinin inkişafına yönəldilmiş metodlardan istifadə
17. Məşğələlərində didaktik oyun texnologiyalarından istifadə
18. Öyrədilən mövzunun müasir texnologiya vasitələri əsasında möhkəmləndirilməsi
19. Problemin həllində tələbə tefəkkürünün formalaşdırılması
20. Tarixin tədrisində problemlə təlimin texnologiyası
21. Kompüter imkanlarından istifadə
22. Multimediyaya texnologiyalarından istifadə
23. Məsafədən təlimin təşkili
24. Qruplararası debatlardan istifadə
25. Müasir təlimdə dərslərin müddətinin planlaşdırılması
26. Dərslərin məqsəd və tədqiqatına uyğun iş üsulları
27. Tarixin dərk olunmasında yaş xüsusiyyətləri.
28. Fəal dərslərin mərhələləri
29. Tarixin məktəblilər tərəfindən dərk olunmasında yaş xüsusiyyətləri.
30. Əyaniliyin növləri
31. Predmet əyanilliyi
32. Təsviri və şərti qrafik əyanilik
33. Sınıfdə modul dərslərin təşkili
34. Tarix təlimində oyun texnologiyalarından istifadə
35. Tam orta təhsil səviyyəsində tarixin məsafədən təlimi
36. Elektron Texnologiyaların tarixin tədrisində tətbiqinin vacibliyi
37. Interaktiv lövhə-elektron lövhə. Elektron gündəlik
38. Azərbaycan Respublikası Təhsil Portalı
39. Müasir tarix təlimində xronoloji biliklərin yoxlanılması.
40. Müasir tarix təlimində kartoprafik biliklərin yoxlanılması.

m»
eri
e:
ov
il

“Tarix təliminin müasir innovativ texnologiyaları” fəninin sillabusu 6001018-Tarix müəllimliyi ixtisasının təhsil proqramı, tədris planı və işçi proqram (Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 13.02.2026-cı il qərarı ilə təsdiq edilmişdir.) əsasında tərtib olunmuşdur. Sillabus **“Tarix və onun tədrisi metodikası”** kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir. (13 fevral 2026-cı il, protokol № 6).

Mühazirə müəllimi: dos.E.N.Melikov

Seminar müəllimi m.N.S.Əbilova

Kafedra müdiri: dos. K.F.Mahmudov